

مسجدداری نمونه

ویژگی های مسجد نمونه

و امام جماعت نمونه

چگونگی جذب افراد

غیر مسجدی به مسجد

نویسنده: مهدی فولادی

مسجدداری نمونه

ویژگی‌های مسجد نمونه و امام جماعت نمونه

چگونگی جذب افراد غیر مسجدی به مسجد

نویسنده: مهدی فولادی

فهرست

۷.....	مقدمه
۹.....	ویژگی‌های امام جماعت نمونه و موفق
۱۰.....	علت کم رونق بودن اکثر مساجد
۱۰.....	ویژگی‌های رفتاری امام جماعت موفق
۱۱.....	تقدم در سلام
۱۲.....	مطلع بودن امام جماعت از زاد و ولدها، مریض‌ها و فوتی‌های اهل مسجد و محل
۱۸.....	مسجد در طراز اسلامی
۱۸.....	از بهترین شیوه‌های جذب افراد به مسجد
۱۸.....	تکلیف نویسی در مسجد
۱۹.....	سخنرانی کوتاه مابین دو نماز
۲۱.....	آگاهی امام جماعت از حال واقعی اهالی مسجد
۲۲.....	ایجاد پایگاه مردمی در مسجد
۲۳.....	امام جماعت با اخلاق و با محبت
۲۴.....	دعوت‌نامه به مردم
۲۵.....	اتاق بازی برای بچه‌ها
۲۵.....	اردو بردن و تفریح بردن
۲۶.....	نظافت و پاکیزگی و عطر و بوی مسجد
۲۷.....	آسایش و آرامش مردم در مسجد
۲۸.....	امام جماعت باید صیاد و شکارچی باشد
۲۹.....	بیان فضائل مسجد آمدن با استناد به آیات و روایات
۲۹.....	کلاس درس بودن مسجد
۳۰.....	تنوع در مسجد ایجاد کردن خیلی مهم و عامل جذب است
۳۱.....	خاتمه

مقدمه

یکی از فلسفه‌های زیبای وجود مسجد در اسلام، اجتماع سهل و آسان و بدون مزاحمت هر روز و شب مسلمانان برای باخبر بودن از حال یکدیگر است چرا که اگر مسلمانان بخواهند هر روز خانه‌ی یکدیگر بروند ممکن است برای خانه و اهل خانه مزاحمت ایجاد شود که طبیعتاً به خاطر کثرت آن مزاحمت هم دارد.

اسلام مسجد را قرار داده تا مؤمنین هر روز همدیگر را ببینند و از حال هم به خوبی باخبر باشند، تا وقتی کسی از اهل مسجد کم پیدا باشد و یا مدتی نباشد مؤمنین جویای حال آن شوند و از حال آن باخبر شوند تا اگر مشکلی برای برادر مسلمان خود پیش آمده باشد به یاری آن بشتابند لذا مسجد و مسجدی‌ها باید از حال یکدیگر به خوبی، مطلع باشند و همدیگر را نیز به خوبی یاری کنند.

بنابراین یکی از ویژگی‌های مسجد نمونه و امام جماعت نمونه همین است که باید از حال همدیگر به خوبی باخبر باشند. مخصوصاً

امام جماعت که باید بیشتر از حال مسجدی‌های خودش از همه نظر باخبر باشد یعنی هم از نظر روحی و روانی و هم از نظر جسمی حال مسجدی‌های خود را به خوبی بداند و هر طوری که می‌تواند کمک حال آنها باشد.

از مهم‌ترین و اصلی‌ترین عوامل جذب افراد به مسجد، قطعاً و بدون شک روحانی و امام جماعت مسجد می‌باشد که به فرمایش رهبر شهید انقلاب: «مسجد یک مدیر دارد، آن هم روحانی مسجد است.»

لذا هر چقدر امام جماعت و روحانی مسجد ماهر و کار بلد باشد و مدیریت لازم و خوبی را داشته باشد، می‌تواند بهترین و اصلی‌ترین عامل جذب افراد غیرمسجدی به مسجد باشد.

هدف از نوشتن این کتاب نیز همین می‌باشد که بیشتر می‌خواهیم ویژگی‌های امام جماعت نمونه و موفق را بیان کنیم.

ویژگی‌های امام جماعت نمونه و موفق

امام جماعت باید علاوه بر ویژگی‌های لازمی که هر امام جماعتی باید داشته باشد، باید بتواند مدیر خوبی هم برای مسجد باشد و بتواند مسجد را به خوبی و در طراز مسجد اسلامی و اهل بیتی اداره و مدیریت کند و مسجد را پایگاهی برای حل و رفع مشکلات مادی و معنوی مردم قرار دهد و اینگونه مدیریت کند که این بستگی به توانایی و مدیریت هر امام جماعتی دارد که هر چقدر امام جماعت مدیریت خوبی را برای مسجد داشته باشد و بتواند به خوبی مسجد و برنامه‌های مسجد را خوب پیش ببرد و اداره کند و مسجد را مسجدی زنده و پرجاذبه برای جذب افراد و جوانان قرار دهد قطعاً مردم هم همراهی لازم را خواهند داشت و هیأت امناء مسجد نیز در این صورت بیشتر کمک کار روحانی مسجد خواهند بود.

بهترین امام جمعه یا بهترین امام جماعت کسی است که بیشترین علم و آگاهی و عمل را نسبت به سیره‌ی عملی معصومین علیهم‌السلام داشته باشد و نیز زمان‌شناس خوب و به روز هم باشد که منافاتی با عمل

به سیره‌ی اهل بیت علیهم‌السلام هم ندارد، که اگر حقیقتاً ائمه‌ی محترم جمعه و جماعات به سیره‌ی معصومین علیهم‌السلام به خوبی و در حد توان و امکان عمل کنند قطعاً خیلی وضعیت مساجد و جامعه بهتر از این خواهد شد. چرا که آبادانی بستگی به آبادانی مساجد و مسجد دارد و آبادی مسجد بستگی به روحانی و امام جماعت آن دارد.

علت کم رونق بودن اکثر مساجد

علت کم رونقی و بی‌رونقی خیلی از مساجد عدم آموزش مسجدداری ائمه جماعات محترم است که اگر خوب آموزش ببینند و شیوه‌های جذب را بلد باشند و یاد بگیرند و به کار گیرند به راحتی مساجد آباد خواهند شد که هدف ما در این کتاب همین است.

ویژگی‌های رفتاری امام جماعت موفق

اما ویژگی‌ها و خصوصیات یک امام جمعه و امام جماعت موفق و نمونه چیست؟

اگر امام جمعه یا امام جماعت موقع رفت و آمد در بین مردم و در موقع حضور در نماز جمعه و مسجد با روی باز و گشاده و سرحال و با لبخند وارد شود و با افرادی که حین رفت و برگشت برخورد می‌کند سلام و علیک گرمی گرفته و خوش و بشی مختصر

باهر نفر انجام دهد این بسیار برای جذب افراد به مسجد و نماز جمعه مهم و مؤثر است؛ اما امام جماعتی که فقط برای نماز بیاید و برود و از در مخصوص هم مثلاً بیاید و وقت برای حضور در بین مردم نگذارد این اصلاً در مدیریت مسجد موفق نخواهد بود و نمی‌تواند امام جماعت موفق باشد.

امام جماعت موفق و نمونه کسی است که بداند و بتواند با هر نفر از افراد مسجدی به تناسب سن و سال چگونه برخورد کند و چگونه خوش و بش کند.

تقدم در سلام

از ویژگی‌های هر امام جماعت تقدم در سلام است؛ سلام کردن امام جماعت و تقدم در سلام، آن هم سلامی با شور و اشتیاق همراه با بلند کردن دستان یا یک دست که اینگونه سلام به مردم روحیه می‌دهد.

بنابراین اینگونه سلام کردن امام جماعت خیلی مهم است و اگر امام جماعت با همه‌ی کسانی که حین رفت و آمد برخورد دارد به خوبی و با روی باز سلام و علیک گرمی داشته باشد این برای جذب افراد به نماز و مسجد خیلی مهم است.

مطلع بودن امام جماعت از زاد و ولدها، مریض‌ها و فوتی‌های اهل مسجد و محل

امام جماعت نمونه و موفق باید از زاد و ولد و مریض‌ها و فوتی‌های اهل مسجد و اهل محل و اطراف و اکناف مربوط به مسجد به خوبی باخبر باشد و متناسب با آن تبریک و عیادت و تسلیت حضوری یا تلفنی داشته باشد و خیلی خوب و باعث جذب است که کادر مسجد و امام جماعت برای هر زاد و ولدی از اهل محل و مسجد یک هدیه‌ی هر چند کوچک به خانواده‌های آنها از طرف مسجد هدیه دهند تا افراد با این برخوردها جذب به مسجد شوند.

امام جماعت نمونه باید از ازدواج و زاد و ولد مسجدی‌ها و فرزندان مسجدی‌ها دقیق اطلاع داشته باشد و به تناسب به آنها تبریک و تا حد امکان به دیدار آنها برود.

امام جماعت موفق باید مسجدی‌ها را به اسم و فامیل بشناسد و از وضعیت زندگی آنها به خوبی باخبر باشد و به آنها در حد توان و امکان کمک مادی و معنوی و فکری حتی فیزیکی داشته باشد.

امام جماعت نمونه باید حضور فعال در فضای مجازی داشته باشد و با جوانان و نوجوانان محله از این طریق هم مرتب ارتباط داشته باشد چرا که اگر امام جماعت با جوانان محله به صورت مجازی هم

مرتب در ارتباط باشد. جوان‌ها بیشتر علاقه‌مند در حضور در مسجد می‌شوند و امام جماعت به آنها پیام بدهد که: «مسجد هم بیایید زیارتتان کنم. من مشتاق شما هستم.» خلاصه کانال و گروه هم در فضای مجازی برای اهل مسجد و محل تشکیل دهد و برنامه‌های مسجد را مرتب در کانال و گروه قرار دهد.

امام جماعت نباید مسجد و امامت را یک کار فرعی بداند بلکه باید این را اصل کار خود بداند و واقعاً وقت بگذارد و از جان مایه بگذارد تا مسجد را زنده و پویا قرار دهد.

﴿حریضٌ علیکم﴾ توبه/ ۱۲۸.

امام جماعت باید ظرفیت‌ها و امکانات محله را به صورت کامل بداند و از مراکز فرهنگی و ورزشی اطلاع داشته باشند و مرتب به آنجاها رفته و با آنها ارتباط گرم گرفته و اینگونه نیز سرکشی کند. امام جماعت باید از استعدادهای اهل مسجد و محل کامل اطلاع کسب کند و بداند که از نیروهای انسانی متعدد و صاحب فن و حرفه بتواند برای کمک به کارهای مسجد کمک بگیرد.

امام جماعت و کادر مسجد می‌توانند با دعوت‌نامه‌های کتبی نیز که شامل حدیث زیبایی در مورد اهمیت و ثواب حضور در مسجد باشد و شماره‌ی تلفن مسجد و امام جماعت هم در آن دعوت‌نامه

باشد و برای شنیدن انتقادات و پیشنهادات مردم محله و پاسخ به سؤالات و شبهات آنها به صورت تلفنی که این دعوت‌نامه‌ها اگر به صورت ماهانه باشد و اینگونه نیز مردم محله و همسایگان مسجد را دعوت به حضور در مسجد کنند.

امام جماعت موفق کسی است که وقت کافی برای گردش سیاری در محله و کوچه‌های محله گذاشته و سراغ یک یک مردم برود و از آنها با روی باز و اخلاق خوب از همه بخواهد ولو شده هفته‌ای یک بار یا دو بار یا بیشتر یا دو هفته‌ای یک بار هم که شده مسجد بیایید.

بنابراین سرکشی امام جماعت به اطراف و اکناف مسجد و خوش و بش کردن با مردم محله برای جذب افراد بسیار مهم است. و اگر امام جماعتی این کار را نکند قطعاً در جذب موفق نخواهد بود.

بنابراین یکی از مهمترین شیوه‌های جذب افراد غیر مسجدی به مسجد این است که امام جماعت محترم باید مرتب در اطراف و اکناف مسجد مثل طیب دوار گردش کند، خیلی خوب است که دو ساعت یا یک ساعت به غروب و یک ساعت به ظهر باشد و با همه‌ی افراد اهل محل و همسایگان مسجد و هرکسی را که در اطراف مسجد و محله می‌بیند اعم از پیر و جوان و کودک سلام کند و تا می‌شود دست گرمی بدهد و با هر کدام که مقدور است مخصوصاً با کسبه‌ی محل و مسجد حال و احوالی مختصر کند و طوری رابطه بگیرد که

طرف مقابل فکر کند سالهاست حاج آقا با او رفیق و دوست صمیمی است و این شدنی است و ضمن خوش و بش مختصر و جویای مشکلات طرف و راهنمایی‌ها و مشورت‌های مناسب، او را نیز دعوت به مسجد کند، و امام جماعت به او بگوید که اگر میتوانی هفته‌ای یکبار یا هر وقت که می‌توانی به مسجد هم بیا که مسجد باعث برکت در زندگی و فواید بسیار زیاد دنیایی و آخرتی دارد و

همین کار را بنده (مؤلف) در ایام تبلیغی ده روزه و یک ماهه بارها انجام دادم و جواب گرفتم و مسجد محل تبلیغ در همین مدت کم رونق خیلی خوبی گرفت.

امام جماعت نمونه باید مرتب از مردم بخواهد تا مردم انتقادات و پیشنهادات خودشان را نسبت به امام جماعت و مسجد بگویند و اصلاً خجالت نکشند یا به صورت مکتوب نوشته و تحویل دهند و خیلی خوب است که صندوق انتقادات و پیشنهادات هم در قسمت برادران و هم در قسمت خواهران گذاشته شود و روی آن نیز شماره امام جماعت نوشته شود تا از طریق پیامک و راه‌های ارتباطی هم ارسال کنند.

امام جماعت و روحانی مسجد باید بتواند برای ازدواج و معرفی خانواده‌ها به همدیگر نقش مهمی را داشته باشد. خلاصه مسجد باید پایگاه مهمی برای واسطه‌گری برای ازدواج جوانان مسجد و محله

باشد. از فرمایشات امام(ره) و رهبر شهید هست که مشکلات اجتماعی و فرهنگی و خانوادگی باید در مسجد بحث و بررسی و تا حد امکان حل و فصل و مرتفع شود و به قول حضرت امام(ره): هر روحانی‌ای محله‌ی خودش را اصلاح کند، کشور اصلاح خواهد شد که مرکز و پایگاه اصلی اصلاح محله قطعاً مسجد است.

امام جماعت نمونه باید از اهل مسجد بخواهد تا با افراد غیر مسجدی خیلی خوش برخورد کنند چرا که اخلاق خوب مسجدی‌ها می‌تواند دیگران را به سمت مسجد ما جذب کند لکن اخلاق خوب صرفاً فقط نباید با یک سلام گرم باشد بلکه باید با افراد دوست شد و از مشکلات و گرفتاری‌های آنها باخبر شد و در حد امکان به آنها کمک فکری و مادی و معنوی کرد و در لابلاي آن دعوت به حضور در مسجد هم کرد.

و نکته‌ی بعدی که خیلی مهم است باید هر نفر از اهل مسجد و هیأت و بسیج بتوانند حداقل هر هفته یک نفر را به مسجد و هیأت جذب کنند همانطور که سیگاری‌ها و معتادها هر هفته، یک نفر را سیگاری و معتاد می‌کنند.

نکته‌ی دیگر که برای جذب خیلی خوب و مهم است، پذیرایی در مسجد هست که علاوه بر پذیرایی در مناسبت‌ها باید حداقل هر

شب در مساجد چایی یا دمنوشی داده شود که خیلی جالب است که خداوند در قرآن می‌فرماید:

﴿يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾؛ ای فرزندان آدم! نزد هر مسجد (به هنگام نماز، لباس و ...) زینت‌های خود را بگیرید و بخورید و بیاشامید و اسراف نکنید، همانا خداوند اسراف‌کاران را دوست ندارد.

که نکته اینجاست که خداوند در این آیه بعد از مسجد و نماز می‌فرماید بخورید و بیاشامید لذا خیلی خوب است که هر شب و اگر بشود هم پس از سه وعده نماز در مساجد اکل و شربی ولو حداقل با یک چایی یا دمنوشی انجام شود واقعاً این خیلی مهم است دست کم نگیرید. و قطعاً هم خود مردم مشارکت و کمک خواهند کرد.

اگر مسجد بتواند یک قرض‌الحسنه‌ی فعال حداقل برای خود مسجدی‌ها و فقط اهل محل داشته باشد این بسیار خوب و مهم است و می‌تواند عامل جذبی باشد و طوری هم تبلیغ آن را کرد که هر کس مشارکت و حضور بیشتری در مسجد داشته باشد وام بیشتر و راحت‌تری به آن تعلق خواهد گرفت.

مسجد در طراز اسلامی

در زمان صدر اسلام مسلمانان هر مشکلی که برایشان پیش می‌آمد برای حل و فصل و رفع آن مشکل به مسجد رجوع می‌کردند و مسجد پایگاهی مهم و اساسی برای مسلمین بود. لذا باید همه‌ی مسلمین و ائمه‌ی جمعه و جماعات در این شرایط دشوار هم مساجد را پایگاهی مهم و اساسی قرار دهند به طوری که وقتی برای مسلمین و مؤمنین در محل و منطقه‌ای مشکل ایجاد شد اولین جایی که به ذهن آنها برای رفع مشکل تبادر می‌شود مسجد باشد و ما باید به این مرحله برسیم.

از بهترین شیوه‌های جذب افراد به مسجد

تکلیف نویسی در مسجد

یکی از ائمه‌ی جماعات در خرم‌آباد در مسجدش برای بچه‌های محله و اهل مسجد تکلیف نویسی برقرار کرد، به این شکل که از بچه‌ها و اهل مسجد دعوت کرد که از فلان ساعت تا فلان ساعت بچه‌های مدرسه‌ای بیایند در مسجد و تکلیف‌های خودشان را بنویسند و خود امام جماعت هم بالای سرشان مدیریت کرد و به بچه‌هایی هم که در درس ضعیف بودند کمک کرد و از خود بچه‌های قوی نیز به بچه‌های ضعیف کمک گرفت؛ بعد از مدتی خانواده‌ها دیدند ظاهراً

بچه‌هایشان سر و سامانی گرفته‌اند و درس خوان شده‌اند و کمتر اذیت می‌کنند بنابراین بخاطر همین علاقه‌مند به مسجد و روحانی مسجد شدند و کم کم شوق و اشتیاق به مسجد پیدا کردند و خیلی از آنها بخاطر همین اهل مسجد شدند و آن مسجد الآن رونق خیلی خوبی گرفته است، لذا اگر ائمه‌ی جماعات برای بچه‌های مردم و اهل مسجد کار مفید و مؤثری کنند قطعاً اثر خیلی خوبی دارد و مردم جذب به مسجد می‌شوند.

سخنرانی کوتاه مابین دو نماز

فقط دو دقیقه یا خیلی مختصر کمتر از ۵ دقیقه، امام جماعت بین نماز حرف حسابی قشنگ حکمت‌آمیز و عبرت‌آموز بزند.

چرا بین نماز؟ چون همه خوب توجه دارند و گوش می‌گیرند، البته اصلاً به معنای گروگان‌گیری نیست، خیلی مختصر باید باشد چون بعد نماز دیگه حواس‌ها مثل بین نماز نیست، اگر بین نمازش امام جماعت کوتاه صحبت کند و حرف زیبا، مطمئن باشید مردم هم اعتراضی ندارند.

این روش را بنده (مؤلف کتاب مسجدداری نمونه) بارها تجربه کردم که اگر بین نماز دو دقیقه یا سه دقیقه حرف حسابی قشنگ حکمت‌آمیز و حرفی که کوتاه ولی گره‌گشا و آگاهی‌بخش و گاهی

خنده دار ولی عبرت آموز و حرفی که به مردم روحیه و جان بدهد امام جماعت بگوید مثلاً حدیثی زیبا و پرمعنی و پرفایده و کاربردی یا آیه‌ای این چنین یا سخنی حکمت‌آمیز این چنینی یا داستانی کوتاه و قشنگ بگوید و البته طوری بگوید که مردم حفظ شوند و بروند برای اهل و عیال خود و برای دیگران نیز تعریف کنند و مستمر ادامه دهد طوری که مسجدی‌ها با خود بگویند اگر یک شب مسجد نرویم ضرر کردیم چرا که حرف‌های حاج آقا خیلی قشنگ است. با این کار هم اهل مسجد تقویت می‌شوند و هم خود اهل مسجد وقتی بیرون هستند برای بقیه که مسجد نمی‌آیند می‌روند تعریف می‌کنند که حاج آقا چقدر حرف‌های قشنگی می‌زند و هرشب به ما حال و روحیه می‌دهد، بعد از یک مدت مسجدی‌ها بیشتر می‌شوند شک نکنید.

از بهترین کتاب‌هایی که برای دو دقیقه بین نماز می‌شود صحبت کرد و مردم چیز مفید یاد بگیرند و مسجدی‌ها تقویت شوند. یکی کتاب خصال شیخ صدوق و دیگر مواعظ العددیه مرحوم آیت‌الله مشکینی است که اگر امام جماعت از این دو کتاب دائم در مسجد و در صحبت‌هایش و در بین نماز فقط دو دقیقه حدیثی بخواند بعد از یه مدت اثرش را خواهد دید.

آگاهی امام جماعت از حال واقعی اهالی مسجد

یکی از بهترین شیوه‌های جذب افراد به مسجد، مطلع بودن امام جماعت از حال واقعی جسمی و روحی و روانی تمامی اهل مسجد است.

امام جماعت موفق و نمونه و مسجددار نمونه کسی است که از حال واقعی همه‌ی اهل مسجد و اهل محل و اطراف و اکناف مسجد باخبر باشد یعنی از حال جسمی، روحی و روانی اهل مسجد و حتی خانواده‌های آنان نیز باخبر باشد و این زمانی ممکن است که امام جماعت ارتباط خیلی خوب و نزدیکی را با تک تک افراد مسجد داشته باشد به طوری که اگر از اهل مسجد حتی حیوانی در خانه دارد و آن حیوان مریض است امام جماعت بداند و این به راحتی ممکن است وقتی امام جماعت با افراد به خوبی ارتباط بگیرد و حال و احوال کند و پرس و جو از اهل و عیال و بستگان اهل مسجد کند خب طبیعی است که طرف مقابل خبر می‌دهد و می‌گوید که اهل و عیال و بستگانش چه حال و چه اوضاعی دارند که این به نوع و چگونگی ارتباط امام جماعت بستگی دارد که شدنی است و وقتی که طرف ببیند امام جماعت چقدر پیگیر حال اوست قطعاً این محبت دوچندان ایجاد می‌کند و باعث جذب بیشتر به مسجد می‌شود.

ایجاد پایگاه مردمی در مسجد

از مهمترین ویژگی‌های مسجد نمونه و مسجدداری نمونه و امام جماعت نمونه، مسجد باید پایگاه و مرکز درمان مشکلات مادی و مالی، جسمی و روحی و روانی مردم باشد و مسجد چنین ظرفیتی را داراست.

وقتی امام جماعت که مدیر مسجد است، باید بتواند مسجد را به خوبی و در طراز مسجد اسلامی و اهل بیتی مدیریت و اداره کند به گونه‌ای که مردم احساس کنند تمام مشکلاتشان در مسجد قابل حل است که شاید کسی بگوید مگر چنین چیزی ممکن است که همه‌ی مشکلات را در مسجد می‌شود حل کرد؟ در پاسخ عرض می‌کنیم که بله امکان دارد که همه مشکلات را از مسجد می‌شود حل کرد. البته بعضی را غیرمستقیم و با واسطه ولی بانی می‌تواند مسجد باشد یعنی در واقع وقتی امام جماعت ماهر و کاربلد باشد می‌تواند از ظرفیت‌های خود اهل مسجد تمام مشکلات اهل مسجد را حل کند چون در بین مسجدی‌ها معمولاً همه جور آدمی و با هر تخصص و با هر ایده‌ای موجود است که هرکدام کارایی‌های خود را دارند و می‌توانند از هم گره‌گشایی کنند که این هنر و مدیریت روحانی مسجد را می‌طلبد که با مدیریت درست امام جماعت می‌شود چنین کارهایی را انجام داد.

امام جماعت با اخلاق و با محبت

طیب دوار بطبه، محبت محبت محبت

امام جماعت نمونه باید به سیره‌ی عملی پیامبر عزیز اسلام ﷺ به قاعده‌ی طیب دوار بطبه عمل کند تا مسجدی آباد داشته باشد.

"وقتی امام جماعت مرتب و دائماً" هر روز یا هفته‌ای دوبار یا سه بار یا حداقل هر هفته در اطراف و اکناف مسجد و در کوچه‌ها و خیابان‌های اطراف مسجد گردش کند و با مردم مخصوصاً با کسبه‌ی محل سلام و علیک گرمی داشته باشد و با همه خوش و بش کند و بتواند به تناسب افراد مخصوصاً با جوانان و نوجوانان حال و احوال و شوخی‌های بجا کند و ارتباط سیاری گرمی را همیشه داشته باشد و ضمن آن آنان را نیز دعوت به مسجد کند و از حال واقعی همه به خوبی باخبر باشد و از مریضان اهل محله نیز باخبر شود و به عیادت تک تک آنان برود یا حداقل تلفن آنان را به دست آورد و جویای حال آنان شود و دیگر اینکه از حال کسانی که غمناک و اندوهگین هستند نیز باخبر شود و علت حزن و اندوه آنان را جویا شود و هر طوری که می‌تواند کمک کار آنان شود و راه‌حلی برای حل مشکل آنان پیدا کند که این یکی از بهترین و مهمترین عوامل جذب افراد به مسجد است که به تجربه دیده شده ائمه‌ی جمعه و جماعتی که چنین کاری را انجام داده‌اند بسیار موفقیت‌آمیز بوده و افراد زیادی را

جذب کرده اند، حتی در ایام تبلیغی پنج روزه و ده روزه و یک ماهه نیز این روش خیلی جواب می‌دهد. بنده (مؤلف کتاب مسجدداری نمونه) به تجربه این کارها را انجام داده‌ام و واقعاً بسیار مؤثر بوده و افراد در همین مدت کم جذب شده‌اند چرا که مردم تشنه‌ی محبت هستند.

خلاصه «الانسان عید الاحسان»؛ مردم اگر محبت ببینند جذب می‌شوند.

دعوت‌نامه به مردم

اگر امام جماعت ماهانه یا چند ماه یک بار یا حداقل ۶ ماه یکبار یک دعوت‌نامه‌ی قشنگ و زیبا که حاوی آیات و احادیث مسجد و اهمیت مسجد باشد ترتیب دهد و کسی یا کسانی را مسئول بردن این دعوت‌نامه‌ها بگذارد که به مردم و تک تک خانه‌های اطراف مسجد و تک تک مغازه‌ها بدهند و خلاصه در این دعوت‌نامه مردم را دعوت کند که هرچقدر می‌توانید مسجد بیایید که مسجد برای شما و اهل و خانواده‌ی شما برکت‌های زیادی را دارد و اگر فرصت نمی‌کنید که مسجد بیایید و مشغول و گرفتار هستید حداقل هفته‌ای یکبار یا دو هفته‌ای یکبار تشریف بیاورد که نه فقط ما بلکه خدا مشتاق شما هست چون مسجد خانه‌ی خداست و خدا دوستدار مهمان خود است و این موارد...

اتاق بازی برای بچه‌ها

اگر در مسجد اتاقی مخصوص انواع بازی‌های فکری و جذاب تشکیل شود و دو اتاق هم تخصیص داده شود یکی برای دختران و یکی برای پسران و امام جماعت کسی یا کسانی را هم مسئول این کار قرار دهد، این برای جذب افراد به مسجد خیلی مؤثر است چون وقتی مسجدی‌ها بدانند که بچه‌ها موقع نماز اذیت نمی‌کنند و پدران و مادران غیرمسجدی نیز بدانند که بچه‌های آنها در مسجد مشغولند و امنیت دارند این باعث می‌شود که مردم هم به مسجد شوق بیشتر و نگاه بهتری داشته باشند، مثل بعضی مساجد که اینکار را انجام داده‌اند و بسیار خوب و رضایت‌بخش و جذاب بوده و باعث جذب افراد بیشتر به مسجد شده است لذا با چنین کاری خبر به بچه‌های دیگر می‌رسد و خیلی از پدر و مادرها به خاطر همین نیز مجبور می‌شوند مسجد هم بیایند و خلاصه همین کار باعث می‌شود مسجد رونق بیشتری بگیرد.

اردو بردن و تفریح بردن

یکی از بهترین عوامل جذب جوانان به مسجد اردو بردن است. طبع همه‌ی انسان‌ها مخصوصاً نوجوانان و جوانان تفریح و گردش را دوست دارند مخصوصاً به صورت جمعی.

وقتی امام جماعتی دائم و مرتب هم به صورت هفتگی هم به صورت ماهانه و هم به صورت سالانه برنامه‌ی تفریح و اردو برای مسجدی‌ها و اهل محل داشته باشد و آنها را به استخر و کوهنوردی و مکان‌های تفریحی و خلاصه سیاحتی و زیارتی ببرد خب اگر چنین کاری دائم و مرتب انجام شود قطعاً مردم محل و نوجوانان و جوانان علاقه‌ی خاصی به امام جماعت و مسجد پیدا می‌کنند لذا با چنین کارهایی خیلی راحت می‌شود مسجد و محل را رونق داد.

مدیریت این کار باید حتماً دست خود امام جماعت باشد و از طریق مسجد ثبت‌نام و اینها انجام شود که همه بدانند مسجد و امام جماعت است که به فکر تفریح و گردش مسجدی‌ها و اهل محل هم هست تا اثر مطلوب خودش را داشته باشد و باعث جذب شود.

نظافت و پاکیزگی و عطر و بوی مسجد

مسجد باید همیشه تمیز و مرتب و با عطر و بوی خوش باشد مخصوصاً فرش‌های مسجد بوی ندهد و دائم و سر وقت شستشو شود. و تا جایی که امکان دارد درب ورودی داخل مسجد پاشوری درست شود تا همگان با پای شسته همیشه وارد شوند که اگر این کار در همه‌ی مساجد اجرایی شود خیلی عالی خواهد شد لذا و خلاصه اگر مساجد نیز مانند حرم‌های اهل بیت علیهم‌السلام دائم و مرتب نظافت و عطرآگین شوند بسیار در جذب افراد به مسجد مؤثر است.

آسایش و آرامش مردم در مسجد

مردم را اذیت نکردن از مهمترین عوامل جذب افراد به مسجد و تقویت مسجدی‌ها است. مردم نباید به هیچ نوعی در مسجد اذیت شوند و مسجد باید امن‌ترین و با آرامش‌ترین مکان برای آنها باشد که بخشی از آن مربوط به امام جماعت است که هم امام جماعت نباید با طولانی کردن نماز و مقدمات نماز مردم را اذیت کند و حتی سجده‌ی آخر را هم در جماعت خیلی طولانی نکند که باعث اذیت سالخوردگان و دیگران شود و توجه ویژه امام جماعت به این حدیث نورانی امام صادق (علیه السلام) که می‌فرمایند: «يَنْبَغِي لِلْإِمَامِ أَنْ يَكُونَ صَلَاتُهُ عَلَى صَلَاةِ أَصْغَرٍ مِنْ خَلْفِهِ»؛ یعنی شایسته است امام جماعت نمازش را متناسب با نماز ضعیف‌ترین فردی که پشت سر اوست قرار دهد. بنابراین هر چه نماز جماعت کوتاه‌تر و مختصرتر باشد خود این عامل برای جذب بیشتر است.

و بین نماز هم اگر امام جماعت صحبتی دارد باید خیلی مختصر و بی‌مقدمه در حد ۲ و ۳ دقیقه باشد تا زدگی ایجاد نکند و باعث اذیت اهل مسجد و مسجدی‌ها نشود. دیگر اینکه خود مسجدی‌ها نیز باید هوای همدیگر را خیلی داشته باشند و باعث اذیت و زدگی همدیگر و کسی نشوند و کسی را آزرده خاطر نکنند مخصوصاً بچه‌ها و نوجوان‌ها را و دیگر اینکه تعقیبات خوانی بین نماز و بعد نماز نیز

مختصر باشد تا مردم باحال خود بیشتر در مسجد راز و نیاز کنند و مشغول باشند.

امام جماعت باید صیاد و شکارچی باشد

امام جماعت موفق باید تا موقع شروع نماز روبه مردم بنشیند و همه را در نظر داشته باشد و هرکسی که مایل است یا احساس می‌کند سؤال و مشورتی نیاز دارد را دعوت به حضور در کنار خود کند که این کار خیلی مهم است.

خیلی خوب است که امام جماعت زودتر حضور در مسجد را داشته باشد و داخل ورودی مسجد روی صندلی یا روی زمین بنشیند و با تمام کسانی که وارد مسجد می‌شوند سلام و علیک و خوش و بش و حال احوالی کند و جویای حال افراد شود و به تناسب سن هرکس هم بشاش‌وار و شوخی‌وار و سرحال صحبت کند و بتواند گاهی شوخی‌های کوتاه و بجا با افراد کند و با افرادی که تازه برای اولین بار وارد مسجد شدند یا مهمان هستند و به مسجد آمدند خوش آمد بگوید و بلافاصله پس از سلام علیک با این افراد صحبتی کوتاه و از اسم و فامیل و اهل کجا بودن و کار طرف سؤالی کند و با همین کار باب آشنایی و رفاقت را باز کند و شماره رد و بدل کند طوری که طرف مشتاق شود و جذب برخورد خوب امام جماعت شود تا هر وقتی دیگر که آن شخص مسیرش به این مسجد خورد حتماً بر

خود لازم بداند که بیاید در این مسجد نماز بخواند و خود را به امام جماعت نشان دهد و حال و احوال کند. این نه برای اینکه ما بخواهیم مردم را به خود دعوت کنیم خیر، بلکه برای جذب افراد به مسجد است که از لوازم آن برخوردار خوب و جذاب امام جماعت است.

بیان فضائل مسجد آمدن با استناد به آیات و روایات

آیات و احادیث مسجد را گفتن و نوشتن و تابلو کردن از بهترین شیوه‌های تقویت و جذب افراد به مسجد است.

امام جماعت موفق باید مرتب و دائماً در طول هفته و ماه و سال در موضوع فضیلت مسجد آمدن و ثواب‌های زیاد آن و آثار و برکات آن با مردم چه در بین نماز چه در جلسات مختلف و چه در منبرها سخن بگوید و آیات و احادیث راجع به فضیلت حضور در مسجد و جماعت را برای مردم بخواند و بگوید و تابلو کند تا دائماً انگیزه‌ی حضور مردم در مسجد تقویت شود که خود این کار نیز بسیار برای تقویت مسجدی‌ها و جذب افراد به مسجد مؤثر است.

کلاس درس بودن مسجد

مسجد باید کلاس درس و یک دانشگاه معارف باشد.

خدا رحمت کند مرحوم آیت الله مجتهدی تهرانی را، ببینید ایشان چگونه مسجدداری می‌کردند، چقدر زیبا و جذاب و شیوا، خودشون

دائم می‌فرمودند اینجا کلاس درس است. البته اگرچه مدرسه و مسجد ایشان یکی بود و طلبه‌ها هم زیاد حضور داشتند ولی خب مردم عام هم زیاد بودند و در مسجد از درس‌های ایشان استفاده می‌کردند که هر روز و شب بعد نماز شروع به سخنرانی با مسائل احکام که توسط شخصی اول چند مساله از رساله خوانده می‌شد و بعد ایشان مسائل فقهی را باز می‌کردند و توضیح می‌دادند و بعد از احکام، معارف مختلف و نکات اخلاقی و اعتقادی و کلمات حکمت‌آمیز خودشان را کشکول‌وار بیان می‌کردند و چقدر باعث جذب افراد شده بودند، لذا خیلی راحت می‌شود همه‌ی مساجد را اینچنین اداره کرد که بستگی به ماهر بودن و کاربلد بودن امام جماعت دارد.

تنوع در مسجد ایجاد کردن خیلی مهم و عامل جذب است

ایجاد برنامه‌های متنوع فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، مناسبتی و مشارکت مردم و جوانان و نوجوانان را بالا بردن و مسئولیت دادن به آنها مخصوصاً در ایام مناسبتی و تبلیغات خوب داشتن.

خاتمه

سازمان‌های تبلیغی و امور مساجد و ائمه‌ی محترم جمعه و جماعات و خطباء و سخنوران سراسر کشور باید خیلی بیشتر از این برای مساجد نقش ایفا کنند و کاری کنند که مساجد به معنای واقعی کلمه در جایگاه واقعی خود قرار گیرد و اولویت را از همه نظر مسجد قرار دهند و در معرفی هرچه بهتر مسجد تلاش بیشتر کنند چرا که اگر ما نسبت به مساجد آنطور که باید و شایسته‌ی مسجد و فلسفه‌ی آن است درست انجام وظیفه و خادمی واقعی آن را انجام دادیم و مساجد را به خوبی آباد کردیم، حقیقتاً آنوقت می‌شود تمام مشکلات جامعه از جمله مشکلات فرهنگی را به راحتی حل کنیم و واقعاً مسجد چنین ظرفیتی را دارد و همگان باید بدانیم و با تمام وجود باور کنیم که راهی بهتر از آبادانی مساجد برای آبادانی جامعه وجود ندارد و موید این سخن همین بس که قرآن می‌فرماید: ﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ﴾

یقیناً نخستین خانه‌ای که برای مردم نهاده شد، همان است که در مکه یعنی کعبه و مسجد است، که پر برکت و وسیله هدایت برای جهانیان است. آیه ۹۶ سوره آل عمران و آیات دیگر همچون: «قیاما للناس و...»

موید مهم دیگر بر این سخن اینست که آقا امام زمان حجت ابن الحسن حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف که قرار است ان شاء الله به زودی ظهور کنند و دنیا را آباد کنند، هم الآن در مسجد زندگی می‌کنند و هم در مسجد ظهور می‌کنند و هم در مسجد حکومت خود را بر تمام دنیا اعمال می‌کنند و دنیا را از طریق مسجد آباد می‌کنند بنابراین باید ما مسجدداری را خوب یاد بگیریم و بدانیم که با مدیریت درست مسجد با همین موارد ساده اما بسیار جذابی که در این کتاب بیان کردیم به راحتی می‌شود مساجد را آباد کرد.

و در آخر نظرات شما عزیزان را خواستارم

مهدی فولادی حوزه‌ی علمیه قم

۰۹۱۶۲۶۶۸۶۱۰

۰۹۰۳۴۸۹۴۸۳۹